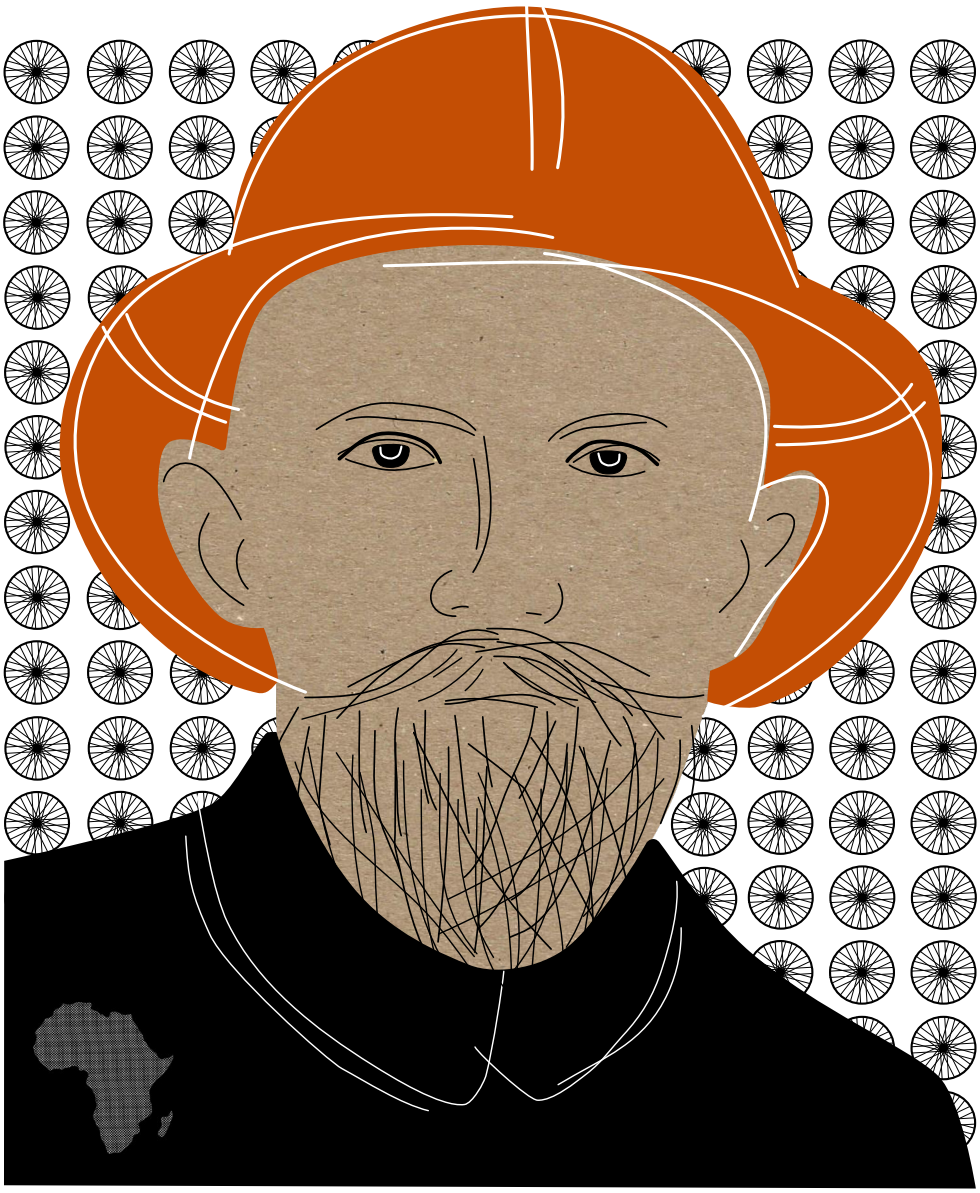

KAZIMIERZ **NOWAK**

Poznaniacy i poznanianki, poznaj ich!

materiały edukacyjne do nauki języka polskiego jako drugiego

A2/B1

Seria „Poznaniacy i poznanianki, poznaj ich!" powstała w ramach projektu „Witaj w Poznaniu"

Tytuł: Poznaniacy i poznaniaki, poznaj ich! – materiały edukacyjne do nauki języka polskiego jako drugiego
Copyright: Poznańskie Centrum Dziedzictwa
Teksty i koncepcja merytoryczna: Julia Karczewska
Projekt graficzny i ilustracje: Lucyna Kaczmarkiewicz
Produkcja: Anna Mieszała
ISBN 978-83-62415-60-1 (całość)
ISBN 978-83-62415-61-8 (cz.1)
Wydawca: Poznańskie Centrum Dziedzictwa, ul. Gdańska 2, 61-123 Poznań
www.bramapoznania.pl, www.pcd.poznan.pl

Realizator:

Partner:

Patroni:

data urodzenia:
11 stycznia 1897 r.

data śmierci:
13 października 1937 r.

KAZIMIERZ NOWAK

ZADANIE 1

Przeczytaj tekst.

1 Oto niezwykła historia poznańskiego podróżnika. Kazimierz Nowak postawił przed sobą trudne zadanie. Postanowił przejechać Afrykę na rowerze! Nawet dziś taka wyprawa nie jest łatwa. Teraz wyobraź sobie, że ta przygoda wydarzyła się prawie sto lat temu – w latach 30-tych XX wieku!

2 Kazimierz Nowak jako pierwszy człowiek na świecie samotnie przemierzył całą Afrykę. Wyprawa trwała pięć lat. Zaczęła się w Trypolisie. Podróżnik dotarł do Przylądka Igielnego, zawrócił i zakończył ją w Algierze. To trasa o długości 40 tysięcy kilometrów!

3 Podczas swojej wyprawy Kazimierz Nowak wysłał do rodziny kilka tysięcy listów i pocztówek. Tworzył też relacje dla polskich i zagranicznych gazet. O poznawanych kulturach i spotykanych ludziach pisał zawsze z wielkim szacunkiem. Zachowało się też 10 tysięcy fotografii. Dzięki temu możemy poznać szczegóły tej niezwykłej wyprawy.

4 Podróżnik wybierał drogi oddalone od szlaków turystycznych. Przedzierał się przez piaski pustyni i dżungle. Przemierzał rozległe sawanny i płaskowyże. Odwiedził 17 afrykańskich państw. Z pewnością w podróży pomogła mu znajomość języka arabskiego.

5 Większą część wyprawy przejechał na rowerze. Od firmy Stomil otrzymywał nowe opony, a od firmy Goplana – kaloryczne słodycze. Wracał inną trasą. Gdy popsuł mu się rower, dostał od znajomego Polaka konia. Płynął czółnem i jechał na wielbłądzie. Zapłacił wysoką cenę za spełnienie swoich marzeń. Zmarł rok po powrocie.

6 Podróżnik tak opisywał odległy kontynent: „Na ogół są dwie Afryki: jedna na pokaz, druga zaś niedostępna dla ogółu, o której żaden podróżnik nie pisze, choćby ze względu na to, że aby ją poznać, trzeba się wypocić, trzeba zaznać głodu i pragnienia, ryzykować zdrowie i życie”.

7 Na jego cześć w 2009 r. została zorganizowana wyprawa rowerowa. Jej celem było przebycie szlaku, który kiedyś samotnie przemierzył Kazimierz Nowak. Podzielono ją na 24 etapy. Każdy etap trwał miesiąc i był pokonywany przez różne osoby. Sponsorem została niemiecka firma rowerowa. To na jej rowerze Kazimierz Nowak dokonał swojego wielkiego wyczynu.

8 W Libii rowerzyści spotkali człowieka, który w dzieciństwie poznał Kazimierza Nowaka. Gdy miał 8 lat, podróżnik pojawił się w jego wiosce. Zapamiętał to zdarzenie na całe życie, bo w tamtych czasach biali ludzie rzadko ją odwiedzali. Jeśli już biały człowiek przybywał do Afryki, robił to zwykle po to, by brać udział w kolonizowaniu tego kontynentu.

ZADANIE 2

Posłuchaj nagrania i uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

odsłonił	*ulicy*	*odkrywców*	~~*Poznaniacy*~~	*dystansu*	*niezwykły*	*odwadze*	*Rynkiem*
pasjonat	*wyobraźni*	*Licznik*	*podróżników*	*kontynentu*	*trasą*	*latarnię*	*ulicą*

Poznaniacy znaleźli sposób na uczczenie jednego z największych _____ i _____. Między _____ Łazarskim a _____ Głogowską znajduje się Skwer Kazimierza Nowaka. Ten _____ Afryki mieszkał niedaleko – przy _____ Lodowej. Natomiast przy ulicy Małeckiego stoi _____ pomnik. To rower, na który każdy może wsiąść i symbolicznie pokonać część _____, który przebył ten niesamowity poznaniak. _____ pokazuje przejechane kilometry. Przy okazji można naładować telefon i zapalić stojącą obok zabytkową _____.

Wielka podróż Kazimierza Nowaka przez Afrykę rozpoczęła się i zakończyła na poznańskim dworcu kolejowym. Wiele lat później, w 2006 r., odbyła się tam uroczystość upamiętniająca jego wyprawę. Ryszard Kapuściński – inny wielki podróżnik i pisarz – _____ wtedy tablicę pamiątkową. Można było na niej zobaczyć zarys afrykańskiego _____ z zaznaczoną _____ podróży. Przy tej okazji Kapuściński powiedział: „Kazimierz Nowak był człowiekiem o ogromnej _____ i ogromnej _____, człowiekiem nieustraszonym".

ZADANIE 3

Nadaj tytuły akapitom tekstu z Zadania 1.

akapit 1: ***Marzenie Kazimierza Nowaka***

akapit 2: _____

akapit 3: _____

akapit 4: _____

akapit 5: _____

akapit 6: _____

akapit 7: _____

akapit 8: _____

ZADANIE 4

Prawda czy fałsz? Zaznacz poprawną odpowiedź i uzasadnij. Informacji szukaj w tekście z Zadania 1.

	P	F
Kazimierz Nowak podróżował po Afryce w XIX wieku.		*X*
Informacja z tekstu: ***Kazimierz Nowak odbył swoją podróż w latach 30-tych XX wieku.***		
Wyprawa Kazimierza Nowaka trwała dłużej niż rok.		
Informacja z tekstu:		
Rodzina Kazimierza Nowaka nie wiedziała, co się z nim dzieje.		
Informacja z tekstu:		
Kazimierz Nowak omijał szlaki turystyczne.		
Informacja z tekstu:		
Kazimierz Nowak odwiedził kilkadziesiąt afrykańskich krajów.		
Informacja z tekstu:		
Kazimierz Nowak nie znał żadnego języka obcego.		
Informacja z tekstu:		
Podróżnik całą trasę przejechał na rowerze.		
Informacja z tekstu:		
Kazimierz Nowak żył jeszcze długo po podróży.		
Informacja z tekstu:		
Dla upamiętnienia wyprawy podróżnika zorganizowano wyprawę rowerową.		
Informacja z tekstu:		

ZADANIE 5

Uzupełnij tekst. Uważaj na gramatykę.

Wyprawa rowerowa śladami Kazimierza Nowaka rozpoczęła się w (Libia) ***Libii***. Następnie rowerzyści dojechali do (Egipt) _____. Stamtąd udali się do (Sudan) _____, a potem do (Uganda) _____. Kolejne etapy prowadziły przez (Rwanda) _____ i (Burundi) _____. Odwiedzili też (Demokratyczna Republika Konga) _____ i (Zambia) _____. Dojechali do (Zimbabwe) _____, a stamtąd ruszyli do (Republika Południowej Afryki) _____. W drodze powrotnej odwiedzili (Namibia) _____ i (Angola) _____. Przejechali przez (Republika Środkowoafrykańska) _____. Następnym etapem była podróż przez (Czad) _____ i (Niger) _____. Wyprawa zakończyła się w (Algieria) _____.

ZADANIE 6

Czy znasz słownictwo związane z rowerem? Rozwiąż krzyżówkę.

1. Element roweru, który trzymasz podczas jazdy.
2. Element roweru, na którym siadasz.
3. Rower ... służy do jazdy po trudnym terenie.
4. Kręci się podczas jazdy.
5. Specjalna butelka, którą przyczepiasz do roweru.
6. Element roweru, na którym trzymasz stopę.
7. Gumowy element roweru na kole.
8. Naciskasz go, gdy chcesz zwolnić.
9. Sportowiec, który bierze udział w wyścigu rowerowym np. Tour de Pologne.
10. ... rowerowa to droga, po której mogą się poruszać tylko rowery.

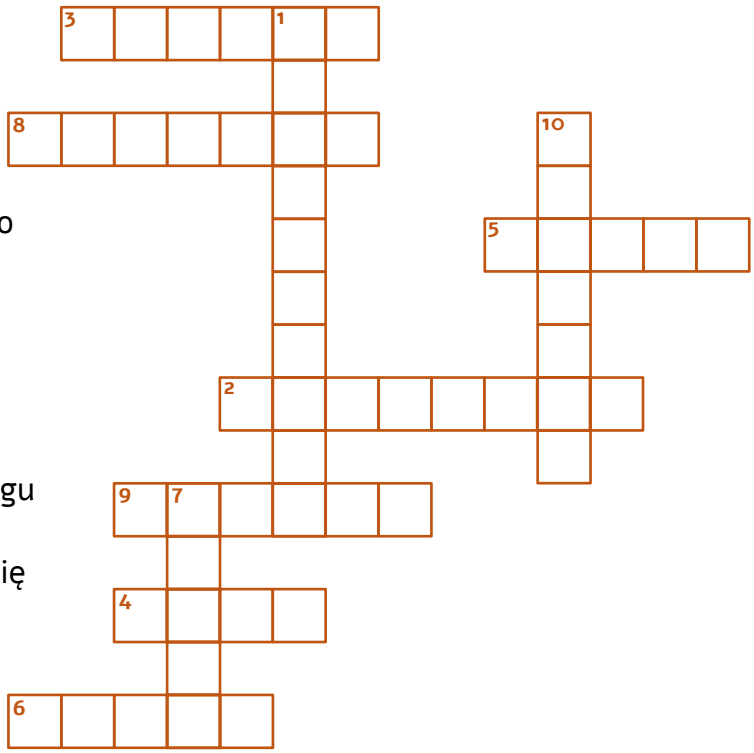

ZADANIE 7

Osoba, która jedzie na rowerze, musi zadbać o swoje bezpieczeństwo. Uzupełnij zasady bezpiecznej jazdy wyrazami z ramki.

~~*kask*~~	*odblaski*	*zepsuty*	*zasady*	*ścieżką*	*sprawne*	*światło*	*kamizelkę*

a. Zanim wsiądziesz na rower musisz założyć ***kask***.
b. Musisz być widoczny na drodze. Zamontuj na rowerze _____, włącz _____.
c. Jeśli możesz, załóż _____ odblaskową.
d. Poznaj _____ ruchu drogowego.
e. Jeśli możesz, poruszaj się _____ rowerową.
f. Nie używaj roweru, jeżeli jest _____.
g. Przed jazdą sprawdź, czy masz _____ hamulce.

ZADANIE 8

Pasją Kazimierza Nowaka było podróżowanie. Czym ty się interesujesz? Jakie są twoje marzenia z tym związane?

_____

_____

_____

_____

ZADANIE 9

Kazimierz Nowak traktował ludzi i ich kulturę z wielkim szacunkiem. Jak to rozumiesz?

_____

_____

_____

_____

ZADANIE 10

Podkreśl nazwy zwierząt, które żyją w Afryce.

słoń	niedźwiedź	antylopa	hipopotam
tygrys	gepard	kangur	zebra
żyrafa	łoś	panda	lew
krokodyl	hiena	nosorożec	koala

ZADANIE 11

Oto kilka ciekawostek o Afryce. Uzupełnij luki przymiotnikami w stopniu najwyższym.

a. Sahara to (duża) ***największa*** pustynia na świecie.
b. Nil to druga (długa)_____rzeka świata.
c. Gambia to (mały)_____kraj Afryki.
d. Słoń afrykański to (duży)_____zwierzę lądowe.
e. W Afryce odkryto (stare)_____ślady obecności człowieka.
f. W Egipcie rozwinęła się jedna z (duża)_____starożytnych cywilizacji.

ZADANIE 12

Kazimierz Nowak był pierwszym człowiekiem, który odbył samotną podróż przez Afrykę. Oto inni Polacy, którzy dokonali czegoś jako pierwsi na świecie. Uzupełnij luki. Uważaj na gramatykę.

przepłynąć kajakiem	*~~dostać Nagrodę Nobla~~*	*zjechać na nartach*
zdobyć K2	*otrzymać Nagrodę Nobla*	*zdobyć samotnie*

a. Maria Skłodowska-Curie jako pierwsza kobieta na świecie ***dostała Nagrodę Nobla***. Jest jedyną osobą, która _____ w dwóch dziedzinach nauki – fizyce i chemii.
b. Wanda Rutkiewicz jako pierwsza kobieta na świecie_____.
c. Marek Kamiński to pierwszy człowiek na świecie, który _____ oba bieguny.
d. Andrzej Bargiel jako pierwszy człowiek na świecie _____ ze szczytu K2.
e. Kazimierz Doba jako pierwszy człowiek na świecie_____Ocean Atlantycki.

ZADANIE 13

Podróżowanie związane jest z ruchem. Porównaj znaczenie czasowników ruchu.

a. Przepraszam, jak **dojść** do muzeum?
Był tak zdenerwowany, że długo nie mógł **dojść** do siebie.

b. Wczoraj zgubiłem się w mieście, ale w końcu **doszedłem** do domu.
Doszedłem do wniosku, że zostanę w domu.

c. Wyścig się kończy – ostatni sportowiec **dobiega** do mety.
Dzień **dobiega** końca.

d. Piotr przewrócił się, kiedy **najechał** rowerem na kamień.
Operator **najechał** kamerą na twarz aktora.

e. Podczas treningu **obiegła** stadion trzy razy.
Wiadomość **obiegła** cały kraj.

f. Zwierzę odwróciło się i **odeszło** do lasu.
Pisanie listów **odeszło** w przeszłość.

g. Piotr **podszedł** do psa.
Tak bardzo się bałem, że żołądek **podszedł** mi do gardła.

h. **Przeszła** przez ulicę, gdy zapaliło się zielone światło.
Rok temu Ania **przeszła** grypę.

i. Miał dużo pracy, więc **przyszedł** do biura wcześniej.
Kazimierz Nowak **przyszedł** na świat w Ukrainie.

j. Dlaczego on **wychodzi** tak wcześnie?
Nie umiem rysować. Zupełnie mi to nie **wychodzi**.

k. Stado ptaków **wyleciało** zza drzew.
Zapomniałem zrobić zadanie. **Wyleciało** mi to z głowy.

l. Mój pies z radością **wybiega** z domu.
Ola często **wybiega** w przyszłość i myśli o wakacjach.

ZADANIE 14

Czy znasz słownictwo związane z transportem wodnym? Znajdź 10 słów.

żaglowiec
jacht
wycieczkowiec
łódka
kajak
tratwa
katamaran
żaglówka
motorówka
prom

B	I	K	O	J	A	C	H	T	W	J	K	I	H	E	O
R	W	Y	C	I	E	C	Z	K	O	W	I	E	C	I	J
S	A	W	D	Ż	A	G	L	O	W	I	E	C	K	G
S	E	R	Ż	A	G	L	Ó	W	K	A	D	C	Y	R
M	O	T	O	R	Ó	W	K	A	J	K	O	P	H	G
U	P	E	R	O	W	N	I	K	O	M	A	T	A
F	D	P	R	O	M	S	D	F	G	Y	M	K	J	R
N	J	Ł	Ó	D	K	A	B	N	M	O	I	Z	S	J
S	W	K	A	J	A	K	D	S	E	W	D	C	A	K
D	E	T	R	A	T	W	A	Z	H	J	O	M	L	P
H	J	O	P	M	L	O	P	A	R	N	O	W	E	G
C	F	D	R	K	A	T	A	M	A	R	A	N	D	O

ZADANIE 15

**Wyobraź sobie, że wyruszasz na wyprawę z Kazimierzem Nowakiem.
Wybierz 5 przedmiotów, które włożysz do plecaka. Uzasadnij swój wybór.**

smartfon bidon zapałki długopis radio kąpielówki kapelusz plaster mapa kompas koc książka krem śpiwór czapka deskorolka klapki lina latarka spray na komary

Na wyprawę zabieram:

_____, ponieważ _____

_____, bo _____

_____, dlatego że _____

_____, gdyż _____

_____ ze względu na to, że _____

ZADANIE 16

**Podczas podróży z Kazimierzem Nowakiem pisałeś/pisałaś pamiętnik.
Tu opisz jeden dzień tej wyprawy. Wykorzystaj słownictwo z ramki.**

zachód słońca upał słoń wioska rower zmęczyć się rzeka spotkanie

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ZADANIE 17

**Wyobraź sobie, że możesz odbyć podróż przez wszystkie kontynenty.
Co wiesz o każdym z nich?**

Azja:

_____

_____

_____

Ameryka Północna:

Ameryka Południowa:

Australia:

Antarktyda:

Europa:

Afryka:

ZADANIE 18

Połącz wyraz z definicją.

1.	wyspa		część lądu otoczona z trzech stron wodą
2.	pustynia	1.	fragment ziemi otoczony ze wszystkich stron wodą
3.	dżungla		miejsce porośnięte trawami
4.	płaskowyż		las tropikalny
5.	sawanna		nie rosną tam żadne rośliny
6.	półwysep		wysoko położone płaskie miejsce

ZADANIE 19

Wybierz ofertę, którą uważasz za najbardziej interesującą. Opisz swoją podróż.

	oferta 1	oferta 2	oferta 3	oferta 4
Jak podróżujesz?	samolot	pieszo, konno, autostop	luksusowy wycieczkowiec	samochód
Gdzie śpisz?	hotel z basenem	szałas, schronisko	kajuta	namiot
Jakie atrakcje wybierasz?	największe miasta	dzika przyroda	porty i plaże	zabytki
Z kim podróżujesz?	z kolegą/ koleżanką	sam	z rodziną	z grupą przyjaciół

ZADANIE 20

Zaplanuj 5-dniową wycieczkę po kraju, z którego pochodzisz. Zastanów się, jak najlepiej można się tam dostać z Polski. Jakie miejsca warto odwiedzić? Jakie potrawy polecasz?

Dzień 1:

Dzień 2:

Dzień 3:

Dzień 4:

Dzień 5:

ZADANIE 21

Wyobraź sobie, że twoja rodzina przyjeżdża na jeden dzień do Poznania. Co im zaproponujesz? Jak zaplanujesz ten dzień?

ZADANIE 22

Wyobraź sobie, że możesz odbyć podróż w czasie. Do jakich czasów i do jakiego miejsca chciałbyś/chciałabyś trafić? Dlaczego?

ZADANIE 23

Dziś trwają prace nad rozpoczęciem podróży kosmicznych. Czy chciałbyś/chciałabyś odbyć taką podróż? Dlaczego?

ZADANIE 24

W centrum Poznania, przy Rondzie Kaponiera stoi niezwykły drogowskaz. Umieszczono na nim odległości z Poznania do stolic europejskich państw.

Wpisz słownie odległości:

a. Z Poznania do Paryża jest (1095) _____ km.

b. Odległość z Poznania do Madrytu to (2055) _____ km.

c. Żeby dostać się z Poznania do Berlina, trzeba przejechać (240) _____ km.

d. Bruksela jest oddalona od Poznania o (885) _____ km.

e. Od Londynu dzieli Poznań (1170) _____ km.

ZADANIE 25

W 2020 r. Poznań znalazł się wśród 20 europejskich miast, w których najlepiej zamieszkać. W rankingu European Best Destination brano pod uwagę różne kryteria: komunikację, opiekę zdrowotną, bezpieczeństwo, koszty życia.

Napisz, za co ty lubisz Poznań?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Bibliografia [dostęp online: 14.11.2020]:

Kitowski S., *Gdyński ślad Kazimierza Nowaka*, „Gazeta Wyborcza”, 13.03.2010, online: https://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/1,35612,7655208,Gdynski_slad_Kazimierza_Nowaka.html?disableRedirects=true81,19042898,wojna-szyfrow-historia-wojenna.html

Mak, *Śladami Kazimierza Nowaka,* „Gazeta Wyborcza”, 11.02.2008, online: https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36000,4919482.html

Mg, *Spotkali kogoś, kto widział Kazimierza Nowaka*, „Gazeta Wyborcza”, 15.01.2010, online: https://szczecin.wyborcza.pl/szczecin/1,34939,7458137,Spotkali_kogos__kto_widzial_Kazimierza_Nowaka.html

Nowicka P., *Kazimierz Nowak ma pomnik na Łazarzu. Taki, na który wsiądziesz i naładujesz telefon*, „Gazeta Wyborcza”, 6.10.2018, online: https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,24011582,przejechal-rowerem-afryke-teraz-ma-pomnik-na-lazarzu-taki.html

Smolarow Ł., *Afryka według Kazimierza Nowaka*, „Gazeta Wyborcza”, 13.10.2008, online: https://wyborcza.pl/1,76842,5786659,Afryka_wedlug_Kazimierza_Nowaka.html

Wilczak S., *Skwer dla Kazimierza Nowaka już nie straszy*, „Gazeta Wyborcza”, 23.12.2007. online: https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,4788519.html

Wilczak S.,

- *Jak smakuje chleb pustynny*, „Gazeta Wyborcza”, 9.04.2009, online: https://wyborcza.pl/1,76842,7749743,Jak_smakuje_chleb_pustynny.html
- *Na pustyni wciąż pamiętają poznańskiego podróżnika*, „Gazeta Wyborcza” 8.01.2010, online: https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,7431166,Na_pustyni_wciaz_pamietaja_poznanskiego_podroznika.html
- *Tysiąc kilometrów na rowerze przez Saharę*, „Gazeta Wyborcza”, 4.09.2009, online: https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36001,7004461,Tysiac_kilometrow_na_rowerze_przez_Sahare.html
- *Wystawa „Rowerem przez czarny ląd”*, „Gazeta Wyborcza”, 11.02.2009, online: https://poznan.wyborcza.pl/poznan/1,36000,6261473,Wystawa__Rowerem_przez_Czarny_Lad_.html

Best destinations to live and invest in Europe for American Expats
https://www.europeanbestdestinations.com/best-of-europe/best-destinations-to-live-in-europe-if-you-want-to-leave-the-usa

„Afryka Nowaka” – wyprawa śladami polskiego podróżnika
https://dzieje.pl/ksiazki/afryka-nowaka-wyprawa-sladami-polskiego-podroznika